

Høringsinnspill til Meld. St.29 (2020-2021) - Heilskapleg nasjonal plan for bevaring av viktige område for marin natur

Greenpeace Norge takker for muligheten til å gi innspill til den marine verneplanen.

Våre oppsummerte krav:

- En plan for å verne 30 prosent av norske havområder innen 2030
- En utvidelse av Naturmangfoldloven til å dekke alle norske havområder
- Midlertidig forbud mot gruvedrift til havs

Vi etterlyser en plan for hvordan Norge skal bidra til dugnaden for å verne 30 prosent av havet. Ledende havforskere, inkludert det internasjonale havpanelet satt ned av Erna Solberg, konkluderer med at minst 30 prosent av havet må vernes innen 2030 for å sikre havet for framtiden. I meldingen kan vi lese at Norge støtter et globalt mål om 30 prosent marint vern. Likevel følges ikke dette målet opp med en konkret plan for hvilke 30 prosent av norske havområder som bør vernes. Mener regjeringen at Norge ikke skal bidra til vernedugnaden, eller at det ikke finnes nok verneverdige havområder i Norge?

Det er i så fall svært overraskende. I meldingen kan vi lese om det rike mangfoldet av økosystemer i norske havområder. Kaldtvannskoraller, hydrotermiske skorsteiner, unike fjorder og iskantsonen er bare noen eksempler på den rike naturen som forvaltes av Norge. Disse naturverdiene må Norge bidra til å beskytte, gjennom å verne 30 prosent av norske havområder.

Livet i havet er under et økende press fra en rekke trusler. FNs naturpanel, IPBES, peker på klimaendringer og arealbruk/overfiske som de mest alvorlige. På toppen av dette kommer forurensning fra plast og andre kjemikalier, kloakkutslipp og avrenning fra landbruket, samt en voksende gruveindustri som utvinne mineraler fra havbunnen.

Disse truslene er i aller høyeste grad relevante i Norge også. Få om noen havområder gjennomgår like rask oppvarming som Barentshavet. I en avsløring fra NRK¹ kan vi lese at bunntråling, den mest destruktive formen for fiske, tillates selv innenfor de få etablerte marine verneområdene i Norge. Og deler av Oslofjorden preges av nærmest døde soner på grunn av mangel tiltak i en årrekke.

For å møte disse truslene trengs **en Naturmangfoldlov for hele naturen, og vernet må bli strengere.** Et gjennomgående problem med marint vern i norsk forvaltning er at Naturmangfoldloven kun gjelder ut til 12 nautiske mil, mens Norge forvalter havområdene ut til 200 nautiske mil. For hoveddelen av av norske havområder er det altså ikke mulig å opprette marine verneområder etter Naturmangfoldloven. Det må endres. I tillegg må vernebestemmelsene styrkes i lys av NRKs avsløring om hva som tillates innenfor marine verneområder. Bunntråling kan sammenlignes med å flatehogst i skogen, og må umiddelbart settes en stopper for. Havforskerne peker på at verneområder er mest effektive når det gis vern mot all menneskelig aktivitet.

---

¹ https://www.nrk.no/norge/norge-sier-havet-er-vernet-_samtidig-pagar-det-utbredt-fiske-1.15442211

Gruvedrift til havs er en annen, fremvoksende trussel mot livet i havet. Økosystemene rundt såkalte hydrotermiske skorsteiner er lite utforsket og forstått, men Regjeringen er i gang med å konsekvensutrede gruvedrift i disse unike økosystemene.

Havforskningsinstituttet pekte i sitt høringsinnspill² til konsekvensutredningen på at det er stor kunnskapsmangel om økosystemene i havområdene som regjeringen vil åpne opp for mineralutvinning. Norge må lytte til forskerne sine, og føre-var prinsippet må gjelde. Vi forventer derfor at Stortinget går inn for å verne økosystemene rundt de hydrotermiske skorsteinene til minst 2030.

Som nevnt må det utvikles en **plan for å verne 30 prosent av norske havområder som er representativt for det marine miljøet**. Det mest konkrete på nye verneområder som ligger i meldingen er å fullføre den marine verneplanen fra 2004 innen 2024. Den gangen ble 36 havområder, som til sammen dekker 16 000 Km², foreslått vernet. Disse områdene skulle etter planen vernes innen rimelig tid etter 2004. At planen ennå ikke har blitt fullført sier alt om det manglende vernetempoet i Norge. Ser vi Norges samlede havområder er mindre enn 1 prosent av norske havområder vernet. Og med tempoet hvor 16 000 Km² vernes hvert 20. år vil det ta **svimlende 750 år å verne 30 prosent av norske havområder**. For å kartlegge hvilke havområder som bør vernes kan man ta utgangspunkt i de havområdene som i dag er definert som såkalte SVOer, samt den grundige kartleggingen Mareano har bidratt til.

Fordelene med marint vern er mange, og som forskerne påpeker er det nødvendig at mer hav vernes for at mennesker fortsatt skal kunne leve av fiske og andre marine næringer. Dette er nok også grunnen til at Fiskebåt har uttalt "Men å verne 30 prosent skulle være uproblematisk".³

Forskning gjort på marine verneområder viser positive effekter for det biologiske mangfoldet, og at produktiviteten i de marine økosystemene øker. Det fører til *spill over*-effekter for fiske, og man kan se økte fangster utenfor de marine verneområdene. Dette har man også sett ved områdene hvor hummerfiske er forbudt i Norge⁴. Faktisk viser studier at de positive effektene ved marine verneområder har blitt undervurdert⁵.

Verner man de hydrotermiske skorsteinene fra gruvedrift til havs vil det også ha positive effekter for klima. Store mengder CO₂ lagres naturlig på havbunnen. Aktiviteter som gruvedrift og bunntåling, frigir store mengder lagret CO₂.

Havet er også et svært viktig rekreasjonsområde for en stor del av Norges befolkning. Vår trivsel forutsetter sunne og friske hav.

Med vennlig hilsen Greenpeace Norge

Frode Pleym, leder i Greenpeace Norge

Halvard Haga Raavand, havrådgiver

2

https://www.regjeringen.no/contentassets/38540fd07b4346b781278199f47febce/havforskningsinstitutt_et.pdf?uid=Havforskningsinstituttet

³ <https://www.nrk.no/tromsogfinnmark/krever-at-norge-tredobler-vern-av-havet-1.14593929>

⁴ <https://forskning.no/fangst-fisk-havforskning/beskyttet-hummer-blir-flere-og-storre/657611>

⁵ <https://esajournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/fee.2075>